

СОЛОНСЬКА

Наталія Гаврилівна —
кандидат історичних наук,
старший науковий співробітник
відділу зарубіжної україніки
Національної бібліотеки України
імені В.І. Вернадського

ФІЛШОВИЧ

Марина Анатоліївна —
кандидат історичних наук,
науковий співробітник Інституту
рукопису Національної бібліотеки
України імені В.І. Вернадського

ДО ДНЯ СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ПИСЕМНОСТІ І КУЛЬТУРИ

Міжнародні наукові конференції «Слов'янський світ у культурному просторі XXI століття» і «Тарас Григорович Шевченко в слов'янському світі»

20 травня 2014 р. у приміщенні Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського відбулися дві міжнародні наукові конференції, присвячені Дню слов'янської писемності і культури, — «Слов'янський світ у культурному просторі XXI століття» і «Тарас Григорович Шевченко в слов'янському світі». Організатори заходів: НАН України, Український комітет славістів, Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського, Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М.Т. Рильського НАН України, Інститут літератури імені Т.Г. Шевченка НАН України, Інститут української мови НАН України, Інститут мовознавства імені О.О. Потебні НАН України, Український мовно-інформаційний фонд НАН України, Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

Уже понад 10 років Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського (НБУВ) спільно з Українським комітетом славістів організовує міжнародні наукові конференції до Дня слов'янської писемності і культури. Фонд НБУВ, що нині становить майже 15 млн одиниць збереження, є міцним підґрунтям для проведення наукових заходів з будь-якої тематики. Цього року в конференціях взяли участь понад 100 доповідачів із Білорусі, Болгарії, Бразилії, Польщі, Росії, України, які представляли наукові установи, вищі навчальні заклади, бібліотеки, музеї, громадські організації. Серед учасників було 6 академіків НАН України, 7 членів-кореспондентів НАН України, 26 докторів і 27 кандидатів наук.

На спільному пленарному засіданні конференцій з аналітичними доповідями виступили: академік НАН України О.С. Онищенко («Українська складова світової славістики»); академік НАН України Г.А. Скрипник («Шевченкіана в науково-пошуковій та едиційній діяльності Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН

Учасники спільного пленарного засідання

України»); директор Інституту української мови НАН України д-р філол. наук П.Ю. Гриценко («Актуальні проблеми дослідження мови Шевченка»); заступник директора Шевченківського національного заповідника (Канів) С.А. Брижицька («Тарас Шевченко у процесі становлення національної ідентичності України»).

Від почесного консула України в м. Паранагуа в Бразилії Маріано Чайковського надійшло повідомлення про вшанування пам'яті Великого Кобзаря у цій країні. Пам'ятну книгу М. Чайковського «Taraš Chevtschenko — o poeta da Ucrânia» («Тарас Шевченко — поет України»), видану двома мовами — португальською та українською, репрезентувала завідувач відділу Національного науково-дослідного інституту українознавства та всесвітньої історії д.і.н. М.В. Гримич.

Під час заходу відбулася презентація першого тому монографії «Історія української літератури», підготовленої Інститутом літератури імені Т.Г. Шевченка. Директор спеціалізованого видавництва «Либідь» при Київському університеті О.О. Бойко ознайомила присутніх з літературою, виданою до ювілею Великого Кобзаря. Голова Чеської національної ради в Україні к.е.н. Л.Ф. Мухіна зробила огляд діяльності та видань цієї організації.

Твори Тараса Шевченка слов'янськими мовами прочитали найкращі студенти Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, що справило на аудиторію надзвичайно сприятливе враження.

На конференції «Тарас Григорович Шевченко в слов'янському світі» (наукові керівники — чл.-кор. НАН України С.Я. Єрмоленко, д.і.н. М.В. Гримич), що проходила з нагоди Року Тараса Шевченка в Україні та світі (за ЮНЕСКО), особливу увагу було приділено аналізу визначної ролі Великого Кобзаря в історії свідомого загалу, актуальним питанням подальшого розвитку шевченкознавства і поширенню спадщини Т.Г. Шевченка у світі. Особливо слід відзначити доповідь-презентацію наукових співробітників відділу національної бібліографії НБУВ Л.В. Беляєвої та І.Д. Войченко, присвячену завершенню великої копійної пошукової роботи, яка тривала впродовж кількох років, — бібліографічне дослідження «Кобзар» Т.Г. Шевченка у фондах Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського». Великий інтерес для всіх шевченкознавців становила доповідь завідувача відділу НБУВ д-ра наук із соціальних комунікацій К.В. Лобузінної «Бібліографічна Шевченкіана Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського на порталі бібліотеки».

Виступ академіка НАН України О.С. Онищенка

Виступ директора Інституту української мови НАН України професора П.Ю. Гриценка

Кожна із заслуханих різноматичних доповідей — це нова сторінка, нові матеріали у вивченні творчості Тараса Шевченка. Однак навіть на цьому тлі особливо виділялися новизною наукового підходу доповіді пров. наук. співроб. Інституту української мови НАН України, чл.-кор. НАН України Н.Ф. Клименко «Світ Шевченкової поезії новогорецькою мовою» та проф. Державного вищого навчального закладу «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», д.і.н. В.А. Студінського «Тарас Шевченко: мо-

литва за Україну». Про невідомі сторінки прижиттєвих та посмертних видань Т.Г. Шевченка, що зберігаються у фондах відділу стародруків та рідкісних видань НБУВ, розповіла його завідувач д.і.н. Г.І. Ковальчук. Учасникам конференції запам'яталася презентація доцента Національної академії внутрішніх справ к.і.н. О.З. Клименко, яка представила відбиття шевченківського слова в бібліотеці та архіві НТШ у США. Свій ракурс знайшли постійні учасники слов'янських заходів з Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка у доповідях «Шевченкіана на сторінках газети «Голос України»; «Неканонічний образ Тараса Шевченка на сторінках газети «День»; «Шевченківська тематика на сторінках «Запорізької правди»: формування у читачів національного світогляду». Позитивним є й те, що в конференції взяли участь представники музеїв — відокремленого відділу Національного музею Тараса Шевченка «Хата на Пріорці»; літературно-меморіального будинку-музею Тараса Шевченка.

На конференції «Слов'янський світ у культурному просторі ХХІ століття» було проаналізовано проблеми сучасних славістичних досліджень; потенційні можливості подальшого зміцнення комунікаційних зв'язків та поглиблення співробітництва славістичних центрів світу; дослідження історико-культурних фондів бібліотек, їх інтеграції та ін. Під час роботи трьох секцій («Слов'янські мови: актуальні проблеми сучасних досліджень»; «Фольклор, мистецтво та народна творчість: спільні коріння та особливості національної самобутності слов'ян»; «Національні літератури як засіб інтеграції слов'янських народів світу. Історія славістики: систематизація знань, перспективи подальшого вивчення») було висловлено чимало цікавих та оригінальних наукових ідей, часто виникали жваві наукові дискусії.

І хоча не всі учасники конференції змогли приїхати до Києва, секції працювали надзвичайно продуктивно. Активно обговорювалися, зокрема, такі ґрунтовні доповіді, як «Вплив глобалізації на фонд інтернаціоналізмів у

слов'янських мовах» (д-р філол. наук Є.А. Карпіловська) та «Параметризація слов'янського цифрового лексикографічного простору: онтологічний підхід» (к.т.н. І.В. Остапова).

Яскраві враження залишили доповіді доктора Петка Христова з Болгарії «Роль праздничного календаря в конструировании идентичности диаспоры (на примере болгар в Одессе и украинцев в Софии)»; д-ра філол. наук В.С. Новак з Гомельського державного університету імені Франциска Скорини «Рослинний світ у міфологічній традиції східних слов'ян». Про діяльність Міжнародної комісії з дослідження слов'янського фольклору при Міжнародному комітеті славістів доповіла неодмінний керівник та організатор секції фольклористичного спрямування канд. філол. наук Л.К. Вахніна. Стан дослідження культури українців на Вармії і Мазурах висвітлила канд. філол. наук Ярослава Конева з Вармінсько-Мазурського університету (Польща). Доповідь д-ра філол. наук О.О. Микитенко з ІМФЕ ім. М.Т. Рильського було присвячено відзначенню 150-річчя від дня смерті Вука Караджича.

Про підсумки досліджень з конструювання культури святих Кирила і Мефодія в Болгарії та Україні розповіла д-р етнології з Болгарії Цветеліна Димитрова, а д-р етнології Єлена Водичар звернулася до теми «Культурная память болгар Бессарабии: места, события, люди». У доповіді к.і.н. Н.Г. Солонської було проаналізовано наукові заходи як напрям діяльності Українського комітету славістів, а це конференції, круглі столи, презентації, зустрічі з провідними вченими, книжкові виставки та виставки образотворчого мистецтва, в яких беруть участь сотні дослідників з різних країн світу.

Учасники заходів ознайомилися з книжковою виставкою з фондів НБУВ «Великому Кобзареві присвячується: до 200-річчя Тараса Шевченка», виставкою плакату з фондів відділу образотворчих мистецтв НБУВ: до 200-річчя Тараса Шевченка; фотовиставкою, підготовленою за сприяння Фонду фотомистецтва України: «Свою Україну любіть... за неї Господа моліть» (організатор — Культурно-просвітницький центр НБУВ).

Проф. М.В. Гримич репрезентує книгу М. Чайковського «Тарас Шевченко — поет України»

Виступ голови Чеської національної ради в Україні Л.Ф. Мухіної

Конференції, основною концепцією яких є взаєморозуміння, толерантність, культура добросусідства, орієнтовано на фахівців гуманітарного спрямування; широке коло дослідників з усіх напрямів слов'янознавства, істориків, мово- та літературознавців; фольклористів, етнологів, археологів, бібліотекознавців, книгознавців, бібліографознавців, документознавців, бібліотекарів, видавців, працівників інших ділянок комунікаційної сфери.

Н.Г. Солонская, М.А. Филипович

Национальная библиотека Украины им. В.И. Вернадского
просп. 40-летия Октября, 3, Киев, 03039, Украина

КО ДНЮ СЛАВЯНСКОЙ ПИСЬМЕННОСТИ И КУЛЬТУРЫ

Международные научные конференции «Славянский мир в культурном пространстве XXI века» и «Тарас Григорьевич Шевченко в славянском мире»

20 мая 2014 г. в Национальной библиотеке Украины им. В.И. Вернадского состоялись две международные научные конференции, посвященные Дню славянской письменности и культуры, — «Славянский мир в культурном пространстве XXI века» и «Тарас Григорьевич Шевченко в славянском мире». Организаторы мероприятий: НАН Украины, Украинский комитет славистов, Национальная библиотека Украины им. В.И. Вернадского, Институт искусствоведения, фольклористики и этнологии им. М.Ф. Рильского НАН Украины, Институт литературы им. Т.Г. Шевченко НАН Украины, Институт украинского языка НАН Украины, Институт языкознания им. А.А. Потебни НАН Украины, Украинский языково-информационный фонд НАН Украины, Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко.

N.H. Solonska, M.A. Filipovych

Vernadsky National Library of Ukraine
3, 40th anniversary of October Ave., Kyiv, 03039, Ukraine

THE DAY OF SLAVIC LITERATURE AND CULTURE

International scientific conference “Slavic world in the cultural space of the XXI century” and “Taras Shevchenko in the Slavic world”

On May 20, 2014 two international conferences dedicated to the Day of Slavic Literature and Culture – “Slavic World in the Cultural Space of the XXI Century” and “Taras Shevchenko in the Slavic World” – were held in Vernadsky National Library of Ukraine. The events were organized by the National Academy of Sciences of Ukraine; Ukrainian Committee of Slavic Studies; Vernadsky National Library of Ukraine; Rylskyi Institute of Art, Folklore Studies and Ethnology of National Academy of Sciences of Ukraine; Shevchenko Institute of Literature of National Academy of Sciences of Ukraine; Institute of Ukrainian Language of National Academy of Sciences of Ukraine; Potebnia Institute of Linguistics of National Academy of Sciences of Ukraine; Ukrainian Linguistics and Informational Fund of National Academy of Sciences of Ukraine; Taras Shevchenko National University of Kyiv.